

CO SE PSALO PŘED PŮL STOLETÍM V POPULÁRNÍM TECHNICKÉM MĚSÍČNÍKU „SVĚT TECHNIKY“

Výstava sovětské dovednosti

V hlavním městě Mexika byla koncem roku 1959 otevřena výstava sovětské vědy, techniky a kultury. Výstava se 16 000 exponátů se od prvního dne těšila velkému zájmu obyvatel. V oddělení mírového využití atomové energie si návštěvníci prohlédli maketu synchrotronu. ■

SMYK

Takové je jméno dvousedadlového polského vozítka s čelními dveřmi podobnými, jako má vůz Isetta. Vozítko pohání dvoutaktní dvouvalcový vzduchem chlazený motor o obsahu 0,3 l. Ten dává přes čtyřrychlostní převodovku energii oběma zadním kolům, která mají normální rozchod. ■

Japonská atomová loď

Čtyři velké japonské společnosti spolupracují na návrhu a stavbě cisternové lodi s atomovým pohonem. Při zkušební plavbě má loď dosáhnout rychlosti 21 uzlů a výkonu 20 000 k. Pro pohon bude pravděpodobně použito varného reaktoru americké firmy General Electric Co. ■

Naše radioizotopy

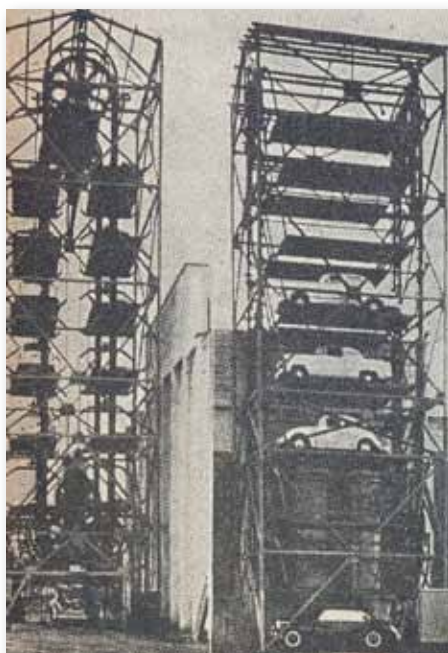
Atomový reaktor v Řeži u Prahy o výkonu 100 000 kW vyrobí měsíčně takové množství radioaktivního odpadu, jehož záření odpovídá několika kilogramům rádia. Pro naše hospodářství je to velmi důležité, protože na celém světě byly dosud vyextrahovány z přírodních rud jen dva kilogramy prvku rádia. ■

Skleněný most

V hlavním městě SSSR přes řeku Moskva bude postaven most ze skla a železobetonu. Spojí dvě největší moskevské čtvrtě, Leninskou a Proletářskou. Most bude 42 metrů široký a 148 metrů dlouhý. Při stavbě bude použito moderních rychlostních stavebních metod. ■

Garáže ve výtahu

Stálý vzrůst motorizace způsobuje nedostatek parkovacích stání, projevující se nejcitelněji v centrech měst. Plně automatický autoparklift pomáhá zvládat jednoduchým způsobem nedostatek parkovacích míst. Věžovitá stavba parkovací garáže je podobná oběžnému výtahu a může být postavena tam, kde je nedostatek parkovacích příležitostí. Na stejné ploše lze umístit až desetkrát více vozidel než při parkování v jediné úrovni. Autoparklift se sériově vyrábí jako ocelový skelet, má půdorysnou plochu 30,2 m², délku 6,75 m, šířku 5,80 m a výšku 25 m. Celkem se do parkovacích boxů vejde 20 automobilů. Pohon zajišťuje elektromotor o výkonu 35 k. Věž může být též zhotovena ze železobetonu neb z prefabrikátů. U vjezdu stojí připravena parkovací kabina. Osobní vůz zajede do boxu, řidič vystoupí a opustí kabinu. Stiskem knoflíku, který náleží ke kabině, se uvede v chod transportní zařízení, které se zastaví až tehdy, když se u vjezdu objeví další prázdná kabina. Selénová buňka zamezí transport, pokud by se někdo nacházel v jízdni dráze kabiny. Je-li parklift obsazen, neuvede se transportní zařízení v chod. Při odebrání vozidla se zmáčkne příslušný knoflík a osobní vůz je nejkratší cestou automaticky dopraven k výjezdu. ■

Velký úkol pro náš průmysl

Kompletní velkou rafinerii u města Homsu v Sýrii zařídil Československý průmysl. Touto stavbou získala SAR 1 milion tun olejí, benzínů, petroleje, asfaltu atd. Vybudovat během dvou let od podepsání kontraktu mezi Technoexportem a sýrskou stranou tak veliký závod byl velký úkol pro náš průmysl. Přesto se úkol plně a včas zdařil a dnes dodává rafinerie hospodářství Sjednocené arabské republiky cenné produkty. ■

Nejdelší podmořský kabel

Ve Spojených státech amerických byl položen nejdelší podmořský kabel. Bude spojoval Havajské ostrovy se západním pobřežím Severní Ameriky a jeho délka je 3860 km. Nový podmořský kabel bude o 686 kilometrů delší než kabel spojující Ameriku s Evropou. ■

Polské pneumatiky

Polský gumárenský průmysl (ZPG) vystoupil s novým závazkem - zvýšit výrobnost pneumatik o dalších 50 000. ZPG vyrábí pneumatiky na Fiata, Jawu ČZ a některé zahraniční skútry. V budoucnu bude výroba pneumatik rozšířena i pro vozy Simca, Wartburg a motocykly AWO. ■

Zatím nejvýkonnější na světě

V Leningradském závodě na výrobu turbín byla dokončena turbína o výkonu 200 000 kW. Svým výkonem je první na světě. Podle slov odborníků závodu díky nové speciální slitině bude možno postupně vyrábět turbíny o výkonu až 500 000 kW. ■

Miniaturní nahrávací zařízení

Kapesní magnetofon sovětské výroby není větší než lékárníčka pro automobilisty. Zařízení zapíše na jeden kotouč magnetofonového pásku 18 minut řeči nebo hudby. Jeho kasy obsahují přes 50 metrů pásku pro konzervaci zvuků. Dva zesilovače, jeden pro natáčení a druhý pro vysílání, včetně poháněcího motorku, jsou napájeny baterií 9 V. ■

NTM OTEVŘELO NOVÉ EXPOZICE O ČASU A CHEMII

V posledním červnovém týdnu se pro veřejnost oficiálně otevřely dvě nové stálé expozice Národního technického muzea v Praze s názvy **Chemie kolem nás** a **Měření času**. Obě navazují na tradici prezentace těchto oborů v NTM – oddělení věnované chemii bylo zrušeno před 73 lety v období druhé světové války, expozice dokumentující hodinářskou tematiku a způsoby měření času zanikla v souvislosti s rekonstrukcí budovy před 7 lety.

Chemie kolem nás je koncepčně pojata jako příběh setkávání člověka a chemie během dne, zatímco nová expozice Měření času prezentuje hodinářské sbírky v NTM a zobrazuje technický vývoj chronometrie.

Chemie kolem nás

Hlavním námětem chemické expozice je příběh každodenního setkávání člověka a všudypřítomné chemie, která je pro dnešního člověka už prakticky zcela nepostradatelná – denně se setkáváme s procesy na chemii a jejím rozvoji založenými či s ní přímo souvisejícími. Expozice poukazuje na souvislosti, které si řada lidí ani vůbec neuvědomuje. Chemie dala dynamiku rozvoji techniky, a umožnila pokroky ve vývoji nových materiálů, důraz je proto kladen právě na představení jejich vývoje a ukázání změn, které to přineslo.

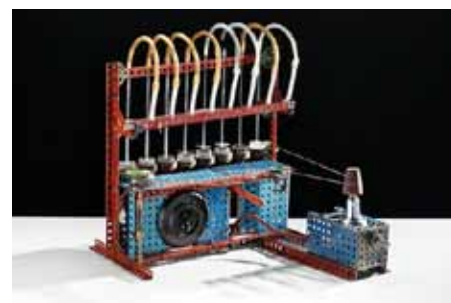
V expozici jsou zastoupeny i významné osobnosti tohoto oboru, např. český chemik Jaroslava Heyrovský, který obdržel v roce 1959 Nobelovu cenu

za objev polarografu, nebo dílo Otto Wichterleho, vynálezce měkkých kontaktních čoček – včetně kopie „čočkostrže“ ze stavebnice Merkur.

Dalším významným elementem, který je v expozici prezentován, je fenomén chemické laboratoře. Návštěvník může během svého putování expozicí nahlédnout do minulosti – součástí expozice je Alchymistická dílna a Chemická laboratoř v proměnách času. V částech nazvaných Laboratoř a Sběrky pod mikroskopem jsou vysvětleny analytické metody užívané při průzkumu sbírkových předmětů v muzeu v současnosti, v rámci doprovodného speciálního programu lze navštívit i odbornou laboratoř muzea.

Měření času

Nová expozice s názvem Měření času, jejíž součástí je i prostorová audiovizuální projekce, která návštěvníkům přibližuje fenomén času v širokých souvislostech, dokumentuje vývoj časoměrných přístrojů v celém

K výrobě prvních kontaktních čoček posloužila dětská stavebnice

historickém i typologickém spektru. Vedle prvních časoměrných přístrojů jako jsou sluneční, vodní, ohňové a přesýpací hodiny a mechanických kolečkových hodin, jsou zde dokumentovány také formy využití elektřiny, elektroniky a nakonec i aplikace kvantových fyzikálních jevů při konstrukci hodin.

Kromě technického vývoje je dokumentován i rozvoj domácího hodinářství, jehož počátky jsou doloženy již za vlády Lucemburků, a postupný přechod řemeslné formy hodinářské výroby k produkci manufakturní a tovární. Technologickou stránku výroby hodin představují ukázky z bohaté kolekce ručního hodinářského nářadí, přípravků a pomůcek, jako např. ručně poháněné obráběcí a dokončovací stroje – soustruhy, frézky, finírky a další zařízení. ■

Vyhrajte vstupenky do NTM

Stačí vyluštit a zaslat na adresu redakce:
TechMagazín, K Červenému dvoru 24, 130 00 Praha 3

CENA PRO TŘI PRVNÍ NEJRYCHLEJŠÍ ŘEŠITELE:

Volná vstupenka pro dvě osoby do Národního technického muzea v Praze. Čestnou vstupenku je možno kdykoliv směnit v pokladně muzea. Nenechte si ujít jedinečný zážitek z nově koncipovaných expozic představujících staletí technického vývoje.

Pravidla sudoku jsou prostá:

stačí vyplnit hrací plochu složenou z devíti čtverců tak, aby v každé řadě, v každém sloupci a také v každém čtverci byly umístěny číslice od 1. do 9., přičemž se čísla v jedné řadě, sloupci či čtverci nesmí vyskytnout dvakrát.

Vyluštění sudoku z minulého čísla TM 06/2013:

1	4	6	7	8	3	5	2	9
3	9	5	6	1	2	7	4	8
7	8	2	9	5	4	1	6	3
9	2	3	4	6	1	8	7	5
4	5	8	2	3	7	9	1	6
6	1	7	5	9	8	2	3	4
8	6	1	3	2	5	4	9	7
5	7	9	1	4	6	3	8	2
2	3	4	8	7	9	6	5	1

Vylosování luštitelů sudoku z minulého čísla:

Alžběta Svoradová, Kolín
Josef Prošek, Říčany
Josef Kalvoda, Praha

		6	8				3	
3	7	9				5		4
				7				
		1	7			2	4	9
7								6
5	4	3			9	8		
				6				
2		4				6	1	8
	8				2	7		